

VLAKY DO STANICE PRÁZDNINY

Školský rok sa schyľoval ku koncu, prázdniny boli blízko-blízučko, nejdeden školák intenzívne žil predstavou veľkých prázdninových zážitkov, sníval o všeličom možnom i nemožnom.

Raz ide okolo BIBIANY taký zasnený bratislavský chlapec, pod takmer prázdninovým slnkom, no ešte vždy so školskou aktovkou na chrbte, a vlastným očiam neverí. Na kolajniciach pred domom stojí naozajstná starodávna lokomotíva s nákladom obrovskej guľatiny! Chlapec sa náhodou veľmi zaujíma o železnice, nuž vie, že takýto vláčik vidieť v doline poblíž Čierneho Hrona a dokáže sa vyšplhať aj na kopce Slovenského rudohoria, ale že ho zazrie tu, na dlažbe bratislavského Starého mesta, to by mu ani len vo sne nezišlo na um.

Prešli dni. Okoloídúcim už bolo jasné, že ukážka z čiernehronskej železnice patrí k výstave Vlaky do stanice Prázdniny, ktorou sa načas zmenil medzinárodný dom umenia pre deti na hlavnú stanicu BIBIANA. Lokomotíva pred domom sa v skutočnosti nepohne ani teraz, ale zrazu je ovešaná deťmi. Striedajú sa pri pákach kotla, usilujú sa dodať mašinke paru.

Náhliaci sa chodci prechádzajú priecestím s náznakom železničnej architektúry, záujemcovia o výstavu pristupujú v BIBIANE k naozajstnému pokladničnému okienku, zachránenému z hrozivo devastovanej prvej železničnej stanice na trati Bratislava-Viedeň.

Rekálné predmety z niekedajšej železnice majú svoje príbehy. Je to cítiť v celom ovzduší výstavy. V miestnosti, v ktorej možno rovno z nástupišta vojsť do parného rušňa, kde sa v kotli kúri a dajú sa na ňom rozhábať tie rozličné páky,

do nahrávky zvuku parného vlaku staré mamy tíško začnú prednášať známe "Ide vláčik ši-ši-ši" alebo "Fučí vláčik ši-ši-ši, dymí ponad vršky" a vnúčence odrecitujú básničky do konca. Zakývajú na pozdrav krajine, ktorú vidia za oknom výrezu historického vozňa. Potom pokračujú v ceste kráľovstvom výpravcu vlakov, pozrú si traťové náradie, poučia sa o dôležitých železničiarских povolaniach. Na dlhšie sa pristavia nad spleťou hračkárskych kolajníc. Malé vláčiky po nich behajú popri domcoch a kostolíku, akože naozaj... Čo všeličo sa do detského "akože" zmestí!

Defilé vzácných modelov je určené skôr oteckom a dedom. Radosť vystrieda na chvíľu pocit smútku, keď sa dotýkame dlho opustených, kedysi múdro vymyslených vecí a fotografie navôkol verne dokumentujú, ako bývalé krásavice lokomotívy spolu s typickými železničnými stavbami časom schátrali. Tunelom sa prechádza na miesta, kde obrázky sprostredkujú sľubnejšie vyhliadky do budúcnosti. Nadšencom sa podarilo zachrániť časť lesných železníc, ktorých cenu poznal kultúrny svet už aj v dobe, keď sa bezohľadnými nariadeniami u nás likvidovali.

BIBIANA je v Bratislave a tak sa žiada pripomenúť, že ozdobou hlavného mesta Slovenska sa po rekonštrukcii stala budova stanice prvej konskej železnice na našom území, ktorá pamätá slávne okamihy našej histórie a predstavila sa na záver výstavy v starej aj novej podobe.

Výstavu doplnilo premietanie Slovenskej televízie na tému vláčiky, určené pre najmenších, starší si svoje zážitky zo železnice pretavili do konkrétnej podoby v tvorivých dielňach. A ruch pred budovou našej dočasnej hlavnej stanice neutíchal do večerných hodín.

Deti si hravo osvojili lokomotívu, zasadenú do neobvyklého prostredia. S dospelými je to zložitejšie. Väčšinou sa tomu, čo je neobvyklé, dosť bránia. Možno niektorých zaskočilo, že BIBIANA tentokrát ponúkla verejnosti výstavu, ktorá nezapadá na prvý pohľad do rámca jej poslania. My sme ju však pripravovali dôsledne v presvedčení, že k životu dieťaťa, z ktorého má vyrásť harmonická osobnosť, patrí technika rovnako ako kultúra a umenie.

Olga Polenská